

Protokół
z posiedzenia Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków w dniu 20.10.2015 r.
w Gołańczy

Uczestnicy:

według załączonej listy obecności.

Porządek obrad:

1. Omówienie *in situ* „Projektu koncepcyjnego rewaloryzacji ruiny zamku w Gołańczy – adaptacja na muzeum z salą wielofunkcyjną”, opracowanego przez mgr inż. Pawła Rajskiego (Śląskie Studio Architektury, ul. Poranna 19/8, Wrocław).
2. Przedstawienie Wojewódzkiej Radzie Ochrony Zabytków **opinii eksperckiej mgr. Lecha Narębskiego na temat wartości historycznych, zabytkowych i architektonicznych budynku dawnego magazynu artyleryjskiego (tzw. koszarowca) znajdującego się przy al. Niepodległości 53 w Poznaniu.**
3. Wolne głosy.

Ad 1. Podczas oględzin **ruin zamku w Gołańczy** został omówiony projekt koncepcyjny rewaloryzacji obiektu na potrzeby muzeum. Projekt został sporządzony na zlecenie Gminy Gołańcz – właściciela obiektu.

Na wstępie mgr Tomasz Olszacki przedstawił stan badań architektonicznych i archeologicznych zamku w kontekście najnowszych odkryć archeologicznych, dokonanych w latach 2010 – 2015.

W trakcie dyskusji w terenie ważną sprawą stała się kwestia autentyczności i datowania belek stropowych zachowanych wewnątrz budynku, którą poddała w wątpliwość mgr Maria Strzałko. Mgr Maria Strzałko stwierdziła, że niezbędne jest przeprowadzenie badań dendrochronologicznych w celu wyjaśnienia ich chronologii. Do wniosku przychyliła się mgr Jolanta Goszczyńska – Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W dalszej części spotkania mgr inż. Paweł Rajski - autor projektu, przedstawił najważniejsze założenia, jakimi kierował się sporządzając koncepcję rewaloryzacji ruiny zamku. Wyzначył on dwa zasadnicze kierunki:

- zachowanie i poddanie konserwacji elementów gotyckich (uzupełnienie detalu),
- odtworzenie detalu XVII – wiecznego (gzymsy, boniowanie, rezygnacja z przybudówki znanej ze źródeł ikonograficznych i wprowadzenie nowej formy, wprowadzenie sklepienia w piwnicy zamiast stropu).

Po wysłuchaniu prezentacji mgr. inż. Pawła Rajskiego Rada sformułowała następujące wnioski:

- zarzut niekonsekwencji wobec Autora projektu rewaloryzacji zamku, polegający na różnym wartościowaniu faz budowy zamku,

- jako podstawową w działaniach projektowych Rada wskazała konieczność czerpania ze źródeł ikonograficznych oraz badania samego obiektu, co powinno zapewnić ustalenie najbardziej prawdopodobnego, historycznego wyglądu obiektu, a przede wszystkim uchronić przez kreowaniem rozwiązań, które nigdy na zamku nie istniały, zarówno w średniowieczu, jak i w XVII wieku,

- Rada podkreśliła konieczność wyeksponowania średniowiecznych elementów budynku poprzez konserwację, oraz zabezpieczenie (nie odtwarzanie) zachowanych późniejszych detali architektonicznych (boniowanie, pilastry), a także zaznaczenie przemian

zachodzących w bryle budowli w trakcie jej użytkowania, a punkt wyjścia dla współczesnych działań rewaloryzacyjnych powinien stanowić wiek XIV, a nie wiek XVII. Najważniejsze jest zatem poszanowanie stanu obecnego i unikanie niepotwierdzonych historycznie rekonstrukcji,

- Rada poddała również w wątpliwość propozycję odtworzenia sklepienia piwnic kosztem zniszczenia lub uszkodzenia oryginalnych gotyckich elementów,

- Rada proponuje rozważenie możliwości zaprojektowania wejścia do zamku od strony północnej w formie drewnianego pomostu, zgodnie z wynikami badań.

Ponadto Wojewódzka Rada Ochrony Zabytków postuluje:

- wprowadzenie schodów zabiegowych na wszystkich kondygnacjach oraz dostosowanie ich do obowiązujących przepisów prawa budowlanego i przepisów odrębnych (m. in. przeciwpożarowych) oraz przesunięcie ich w taki sposób, aby nie zacierały reliktyw,

- wprowadzenie nowoczesnego, przeszklonego szybu windowego odsuniętego od ścian, by nie zasłaniał najważniejszych elementów zabytkowego wnętrza,

- przybudówka umieszczona od strony południowej nawiązująca do źródeł ikonograficznych („Wspomnienia Wielkopolski(...)” E. Raczyński, rycina z 1 połowy XIX w.) powinna mieścić klatkę schodową, jedną toaletę oraz przedsionek, a schody powinny prowadzić na piętro; pozostałe toalety mogą zostać umieszczone poza budynkiem,

- wprowadzenie korekty rozmieszczenia otworów okiennych w obrębie wszystkich elewacji, w tym usunięcie otworów wpływających negatywnie na wnętrze, konieczność zachowania wąskich otworów najwyższej kondygnacji,

- Rada postuluje wprowadzenie stropu w piwnicy w miejscu projektowanego sklepienia, gdyż przemawiają za tym zarówno przesłanki historyczne, jak i kwestie architektoniczne (ochrona reliktyw).

Ponadto mgr Jolanta Goszczyńska zadeklarowała sfinansowanie ze środków Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków badań konserwatorskich wnętrza zamku oraz badań dendrochronologicznych zachowanych elementów belek stropowych, więźby dachowej, badań fizykochemicznych cegły, tynków i zaprawy,

Ad 2. Mgr Jolanta Goszczyńska przedstawiła członkom Rady opinię na temat wartości historycznych, zabytkowych i architektonicznych **budynku danego magazynu artyleryjskiego przy al. Niepodległości 53 w Poznaniu**, opracowaną we wrześniu 2015 r. na zlecenie Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przez mgr. Lecha Narębskiego – Rzeczoznawcę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w zakresie opieki nad zabytkami w dziedzinie: architektura i budownictwo, krajobraz kulturowy, zabytki techniki, w specjalizacji: badania, dokumentacja, konserwacja architektury obronnej.

Wnioskiem generalnym wynikającym z przeprowadzonej oceny wartości obiektu jest stwierdzenie jej Autora, że **nie kwalifikuje się on do nadania mu ochrony prawnej przez indywidualny wpis do rejestru zabytków, natomiast powinien zostać zachowany, jako element założenia urbanistyczno – architektonicznego Poznania** – zgodnie z wpisem do rejestru zabytków, gdyż nie zachodzą przesłanki zapisane w art. 13 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, które mogłyby uzasadniać wniosek do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o wykreślenie z rejestru zabytków części obszaru objętego wpisem. Rada zgodziła się ze stanowiskiem Autora opinii.

Wobec powyższego Rada jest przeciwna wykreśleniu obiektu również z ewidencji zabytków.

Ad.3 Prof. UAM dr hab. Jan Skuratowicz zgłosił potrzebę wykonania dokumentacji parku i pałacu w Torzeńcu koło Ostrzeszowa, które nie są wpisane do rejestru zabytków.

• Mgr Jolanta Goszczyńska przychyliła się do tego głosu, planując wykonanie ewidencji parkowej ze środków Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Mgr Jolanta Goszczyńska przedstawiła wniosek o rozbiórkę budynku gorzelni w Pniewach. Rada uznała, że nie kwalifikuje się on do objęcia ochroną prawną poprzez indywidualny wpis do rejestru zabytków, jednakże przed podjęciem decyzji w sprawie rozbiórki należy wykonać pełną dokumentację stanu zachowania obiektu oraz dokumentację fotograficzną.

Protokołowała

Marta Bruch

Przewodnicząca Rady

prof. dr hab. Hanna Kočka-Krenz